

ISSN:3092-7196
E-ISSN: 2821-2304

Article history:

Received 27 October 2025

Accepted 4 January 2026

Published online 4 February 2026

Transformational Human Resources Quarterly

Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/thr>

Volume: 4, Issue: 16, pp: 147-169

Reproducing Changes in the Social Functions of the Family from the Perspective of Working Transformational Women

Saba Shirmohammadi¹, Hamid Borouqani Farahani*¹, Narges Molaei¹

¹ Department of Social Sciences, Ar.C., Islamic Azad University, Arak, Iran

Article Info

ABSTRACT

Article type:

Research Article

How to cite this article:

Shirmohammadi, S., Borouqani Farahani*, H., & Molaei, N. (2026). Reproducing Changes in the social Functions of the Family from the Perspective of Working Transformational Women. Transformational Human Resources Quarterly, 4(16), 147-169.

Publisher:

Rafsanjan Islamic Azad University

Background and purpose: The institution of the family in Iran has undergone significant transformations in its structure and functions, influenced by processes of modernization and socio-cultural developments. This study was conducted to examine the persistence and evolution of these changes in the social functions of the family from the perspective of women employed in the education sector in Malayer city. Employing a qualitative methodology and utilizing a post-exploration strategy, the research aims to provide an in-depth understanding of this phenomenon.

Research method: This research employed a thematic analysis approach. Data were gathered through semi-structured interviews with thirty women engaged in the cultural sector, all of whom were married and possessed a minimum of five years of professional experience. The data were subsequently analyzed utilizing the Brown and Clark thematic analysis methodology within the Atlas.ti 9 software.

Findings: The findings were systematically categorized into four primary themes: the individualization of the family, highlighting increased individual independence and diminished family cohesion; the reevaluation of instrumental and expressive roles, involving a redefinition of gender stereotypes and the participation of women in decision-making processes; the outsourcing of familial responsibilities, characterized by delegating educational and caregiving duties to external institutions; and prospects for the future of the family, reflecting divergent perspectives regarding the continuation or disintegration of the familial institution.

Conclusion: Culturally engaged women, as proactive participants, exemplify a balanced model of the modern family through the redefinition of traditional roles and the management of multiple role responsibilities. This model effectively addresses contemporary societal needs; however, it also encounters challenges, notably diminished emotional interactions. The findings suggest that enhancing familial skills, establishing standardized early childhood education facilities, and developing supportive policies to facilitate work-family balance are essential measures to address these issues.

Keywords: *Reproduction of Social Functions, Family, Transformative Women*

CrossMark

© 2026 the authors. Published by Islamic Azad University, Rafsanjan Branch. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License. (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

NUMBER OF REFERENCES

61

NUMBER OF FIGURES

4

NUMBER OF TABLES

5

Corresponding author:

Email: h_boorghani@iau.ac.ir

ORCID: 0009-0000-8072-4743

Introduction

The family institution, as the oldest and most fundamental social unit, has historically played a pivotal role in the reproduction of culture, values, and social identity (Sarokhani, 2019). It functions not only as the primary conduit for transmitting cultural characteristics to subsequent generations but also operates as a social construct, internalized by individuals and transcending them, as it manifests as a shared objectivity within the collective experience of society. Throughout history, this institution has served as the nucleus of work and leisure activities and, in contemporary times, as a center for socio-cultural interactions. Humans rely on the family to acquire knowledge, establish identity, and develop an awareness of their surrounding environment. However, it is imperative to recognize that the family is not a static entity; rather, it is continually evolving under the influence of socio-economic and cultural developments (Azad Aramaki, 2007). This review study investigates the reproduction of the family's social functions from the perspective of women employed in the educational sector in Malayer city, analyzing how these women redefine familial roles and functions amidst modern societal changes. The family, as a key institution, sustains social order through processes of biological and social reproduction (Roche, 2016). It serves as a space for the accumulation and transmission of various forms of capital—social, cultural, and economic—across generations, maintaining its integrity through specific reproductive strategies (Bourdieu, 1966).

Nevertheless, modern socio-economic developments—including industrialization, urbanization, and increased participation of women in the labor market—have significantly transformed traditional family functions within Iran. These transformations encompass a shift from patriarchal structures toward more democratic relationships, a reduction in family size, increases in the age at marriage, and the emergence of new family forms such as single parenthood and cohabitation (Moaidfar, 2015). Giddens interprets these changes as part of a global phenomenon influenced by individualization and a re-evaluation of family relationships (Giddens, 2015). Women working in education, particularly in Malayer city, occupy a central position within these societal developments due to their multifaceted roles as educators, mothers, and spouses. Their employment has enhanced their financial independence, social awareness, and decision-making capacities, prompting a redefinition of gender roles within the family context. Hochschild (1989) characterizes these shifts as a “gender revolution,” whereby women have surpassed traditional roles and actively demanded equality in power and familial rights. These changes have impacted the social functions of the family, including caregiving, emotional support, and resource management. For instance, the outsourcing of caregiving tasks—such as delegating childcare to relatives or daycare centers—and alterations in familial communication and interaction patterns illustrate the continuation of traditional functions in modern forms.

In Malayer city, women employed in the educational sector, who constitute over fifty percent of the female workforce in both public and private sectors (Statistical Center of Iran), play a crucial role in the reproduction of these family functions. They facilitate the reshaping of family patterns through the management of role conflicts between their professional and domestic responsibilities. These developments have led to a decline in traditional roles—such as sole homemaker—an increase in participation in family decision-making, and the adoption of individualistic values, including autonomy and self-interest (Janadleh, 2017). However, it is essential to recognize that these socio-cultural changes may yield both positive outcomes—such as enhanced quality of life—and negative consequences, including diminished emotional cohesion within families. This study aims to examine how women working in the educational sector in Malayer have contributed to the reproduction of the family's social functions amidst these socio-cultural transformations.

Research Methodology

The present study adopts a qualitative research design with the objective of exploring and gaining an in-depth understanding of the lived experiences of women engaged in the educational sector within Malayer City, particularly regarding their role in reproducing changes in family social functions, including caregiving, emotional support, socialization, and resource management. Given its exploratory nature, methodological flexibility, and focus on the subjective and contextual meanings ascribed by participants, the qualitative approach is deemed appropriate for examining complex social phenomena such as shifts in family functions within the context of Iranian modernity. The research employs Thematic Analysis guided by an abductive reasoning process. This approach integrates inductive analysis—deriving patterns directly from the data—and abductive reasoning—drawing analogies with existing theoretical frameworks—to facilitate the identification of novel patterns as well as elucidation of data anomalies. Such a strategy is particularly suited for transitional issues like family changes in Iranian society. The abductive methodology enables a dynamic dialogue between empirical data and established theories, notably those proposed by Parsons and Giddens, thereby supporting the development of a coherent analytical framework.

The study population comprises all women formally employed in the education sector within Malayer City during the academic year 1403-1404, totaling approximately 1,403 individuals. The sampling process utilized theoretical sampling techniques, resulting in the selection of 30 married women possessing a minimum of five years of professional experience. Inclusion criteria mandated formal employment status, marital status, at least one child, and willingness to participate in the research. Sampling continued until reaching theoretical saturation, characterized by the cessation of emergence of new substantive codes. To enhance data richness and diversity, participants varied in age (ranging from 28 to 57 years), professional experience (from 5 to 30 years), and educational attainment (from diploma to master's degree). Data collection was conducted through semi-structured interviews, guided by a set of 20 open-ended questions formulated in accordance with the theoretical framework—specifically, Parsons' functional perspectives and Giddens' concept of pure relationships—which was validated for face and content validity by three sociology scholars (CVI coefficient exceeding 0.8). Interviews, averaging 45 minutes in duration, were performed either in person or via secure digital platforms during November and December 2024, with prior informed written consent obtained from all participants. All interviews were recorded and transcribed immediately.

Data analysis was executed utilizing a six-phase thematic analysis procedure as outlined by Braun and Clarke (2022), employing Atlas.ti 9 software. The steps included: 1) familiarization with the data through repeated readings and preliminary notes; 2) initial open coding, resulting in 682 codes; 3) identification of preliminary themes by grouping codes into 28 sub-themes; 4) review and refinement of themes through comparison with raw data; 5) definition and designation of four overarching themes; and 6) reporting findings with illustrative quotations. The analytical process adhered to an inductive approach—initially discovering context-specific patterns—and subsequently incorporated deductive reasoning to link findings to the Parsons-Giddens framework. Thematic networks within Atlas.ti facilitated an in-depth analytical process.

Finding

The findings are structured around four principal themes: family individualization, reevaluation of instrumental and expressive family roles, the outsourcing of family functions, and prospects for the future of families.

Conclusion

This research aimed to examine the adaptation and transformation of the social functions of the family from the perspective of women employed in the education sector in Malayer city. The central research question addressed how working women reproduce and modify the social functions of the family within the context of Iranian modernity. The study concludes that, through processes of individualization, reevaluation of instrumental and expressive roles, and the outsourcing of familial functions, women engaged in cultural professions in Malayer perpetuate traditional family functions toward a modern and dynamic model. This model is characterized by increased individual autonomy and gender equality while maintaining emotional bonds and family cohesion to a considerable degree. This phenomenon is not merely a consequence of macrostructural features of modernity, such as the structural differentiation proposed by Parsons; rather, it primarily results from women's reflexive activism, as outlined by Giddens. Through awareness and deliberate decision-making, these women redefine traditional roles and delegate caregiving and educational responsibilities to external institutions to balance their professional careers with family life.

The most significant theoretical contribution of this study is the integrated application of Parsons's structural functionalism and Giddens's theory of reflexive action, which together establish a comprehensive analytical framework. Parsons's perspective elucidates the structural changes, including outsourcing and functional differentiation, whereas Giddens highlights how working women as active agents reproduce and democratize these structures through ongoing re-evaluation of their daily interactions. This synthesis, further enriched by perspectives from Beck (individuation), Inglehart (value transition), and Castells (network society), elucidates why emotional and socialization functions have remained stable or even been enhanced within the families of working women in Malayer, despite challenges such as maternal guilt, cultural resistance, and diminished face-to-face contact.

The findings indicate that these women are not merely passive recipients of modern societal transformations but are, in fact, primary agents in the reproduction of evolving family roles. This model offers avenues for augmenting women's participation and bolstering family stability. However, it necessitates supportive policies—such as improved childcare services and the cultivation of a cultural framework for role sharing—to mitigate challenges like emotional isolation and the erosion of social capital. Finally, by providing a local and multidimensional perspective on family developments in a medium-sized Iranian city, this study adds to the richness of the literature on family sociology and shows that the Iranian family in transition to modernity has a high adaptability, provided that the activism of working women is recognized.

AUTHOR CONTRIBUTIONS

Conceptualization: Saba Shirmohammadi; Methodology: Hamid Borouqani Farahani; Formal Analysis: Narges Molaei; Writing – Original Draft: Saba Shirmohammadi; Writing – Review & Editing: All authors; Supervision: Hamid Borouqani Farahani.

ACKNOWLEDGEMENT

The authors received no specific funding for this work. We appreciate the anonymous reviewers for their insightful comments.

CONFLICT OF INTEREST

The authors declare no conflict of interest.

OPEN ACCESS

This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0), which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons license, and indicate if changes were made.

PUBLISHER'S NOTE

The publisher remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Positive AI Statement

Artificial Intelligence Statement: Artificial intelligence (AI) tools, including large language models, were used solely for language editing and improvement of readability in this manuscript. The AI was not used for generating ideas, data analysis, interpretation of results, or writing the scientific content. All intellectual contributions and scientific decisions were made by the human authors.

ABBREVIATIONS

RSF=Reproduction of Social Functions TW= Transformative Women

AUTHOR(S) BIOSKETCHES

Hamid Borouqani Farahani received his Ph.D. in Sociology from Islamic Azad University, center branch in 2018. His research interests include Sociology of family and communication. He is currently an assistant professor at Islamic Azad University, Arak Branch. Corresponding author: Email: boorghani@iaau.ac.ir

شاپا: ۳۰۹۲-۷۱۹۶
شاپای الکترونیکی: ۲۸۲۱-۲۳۰۴

تاریخچه مقاله
دریافت شده در تاریخ ۵ آبان ۱۴۰۴
پذیرفته شده در تاریخ ۱۴ دی ۱۴۰۴
منتشر شده در تاریخ ۱۵ بهمن ۱۴۰۴

فصلنامه منابع انسانی تحول آفرین

Homepage: <https://sanad.iau.ir/journal/thr>

دوره ۴، شماره ۱۶، صفحه ۱۶۹-۱۴۷

بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده از دیدگاه زنان تحول آفرین شاغل

سبا شیرمحمدی^۱، حمید بورقانی فراهانی^{۱*}، نرگس مولایی^۱

^۱گروه علوم اجتماعی، واحد اراک، دانشگاه آزاد اسلامی، اراک، ایران

اطلاعات مقاله چکیده

نوع مقاله:

زمینه و هدف: نهاد خانواده در ایران، تحت تأثیر نوسازی و تحولات اجتماعی-فرهنگی، دستخوش تغییرات عمیقی در ساختار و کارکردهای خود شده است. این پژوهش با هدف بررسی بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده از دیدگاه زنان شاغل آموزش و پرورش شهر ملایر، با رویکرد کیفی و بهره‌گیری از استراتژی پس‌کاوی انجام شد.

مقاله پژوهشی

نحوه استناد به مقاله:

روش تحقیق: این پژوهش با رویکرد تحلیل مضمون انجام شد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۳۰ زن شاغل فرهنگی (متاهل، با حداقل ۵ سال سابقه) جمع‌آوری و با روش تحلیل مضمون براون و کلارک در نرم‌افزار Atlas.ti9 تحلیل شدند.

یافته‌ها: یافته‌ها در چهار مضمون اصلی سازمان‌دهی شدند: فردیت‌سازی خانواده، با تأکید بر استقلال فردی و کاهش انسجام خانوادگی؛ بازاندیشی نقش‌های ابزاری و بیانگر، با بازتعریف کلیشه‌های جنسیتی و مشارکت زنان در تصمیم‌گیری؛ برون‌سپاری کارکردهای خانواده، با واگذاری وظایف تربیتی و مراقبتی به نهادهای بیرونی؛ و آینده‌نگری خانواده، با دیدگاه‌های متضاد درباره تداوم یا فروپاشی نهاد خانواده.

شیرمحمدی، س.

بورقانی فراهانی^{*}، ح.

و مولایی، ن. (۱۴۰۴).

بازتولید تغییرات

کارکردهای اجتماعی

خانواده از دیدگاه زنان

تحول آفرین شاغل.

فصلنامه منابع انسانی

تحول آفرین، ۴ (۱۵)،

۱۴۷-۱۶۹.

ناشر:

نتیجه‌گیری: زنان شاغل فرهنگی، به‌عنوان کنشگران فعال، با بازتعریف نقش‌ها و مدیریت فشارهای چندنقشی، الگویی متعادل از خانواده مدرن ارائه می‌دهند که ضمن پاسخگویی به نیازهای معاصر، با چالش‌هایی مانند کاهش تعاملات عاطفی مواجه است. تقویت مهارت‌های خانوادگی، ایجاد مهدکودک‌های استاندارد، و تدوین سیاست‌های حمایتی برای تعادل کار-خانواده طبق یافته‌ها پیشنهاد می‌شود.

دانشگاه آزاد اسلامی

رفسنجان

واژه‌های کلیدی: بازتولید کارکردهای اجتماعی، خانواده، زنان تحول آفرین

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی CC BY-NC 4.0 صورت گرفته است.

(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

* نویسنده مسئول:

ایمیل: boorghani@iau.ac.ir

ORCID: 0009-0000-8072-4743

نهاد خانواده، به عنوان قدیمی ترین و بنیادی ترین واحد اجتماعی، نقشی محوری در بازتولید فرهنگ، ارزش ها، و هویت اجتماعی ایفا کرده است (ساروخانی، ۱۳۹۸: ۳۶). خانواده نه تنها کانون انتقال ویژگی های فرهنگی به نسل های آینده است، بلکه به عنوان برساختی اجتماعی، هم درونی شده در افراد و هم متعالی از آن ها عمل می کند، زیرا به صورت عینی مشترک در تجربه جمعی افراد ظاهر می شود. این نهاد در طول تاریخ، کانون کار، استراحت، و امروزه مرکزی برای تعاملات فرهنگی-اجتماعی بوده است. انسان ها به خانواده روی می آورند تا بیاموزند، هویت یابند، و از جهان پیرامون آگاهی کسب کنند. با این حال، خانواده نهادی ایستا نیست، بلکه تحت تأثیر تحولات اجتماعی-اقتصادی و فرهنگی، پیوسته در حال تغییر است (آزاد ارمکی، ۱۳۸۶). این پژوهش مروری به بررسی بازتولید کارکردهای اجتماعی^۱ خانواده از دیدگاه زنان شاغل آموزش و پرورش شهر ملایر می پردازد و چگونگی بازتعریف نقش ها و کارکردهای خانوادگی توسط این زنان را در بستر تحولات مدرن تحلیل می کند.

خانواده به عنوان نهادی کلیدی، نظم اجتماعی را از طریق بازتولید زیستی و اجتماعی حفظ می کند (روشه، ۱۳۹۵: ۱۴۰). این نهاد، مکانی برای انباشت و انتقال انواع سرمایه (اجتماعی، فرهنگی، و اقتصادی) بین نسل هاست و از طریق استراتژی های بازتولید، یکپارچگی خود را حفظ می کند (بورديو، ۱۹۶۶: ۶۶). با این حال، تحولات اجتماعی-اقتصادی مدرن، از جمله صنعتی شدن، شهرنشینی، و افزایش مشارکت زنان در بازار کار، کارکردهای سنتی خانواده ایرانی را دگرگون کرده است. این تغییرات شامل گذار از ساختارهای پدرسالار به روابط دموکراتیک تر، کاهش بعد خانوار، افزایش سن ازدواج، و ظهور اشکال نوین خانواده (مانند تک والدی یا هم بالینی) است (معیدفر، ۱۳۹۴: ۱۱۰). گیدنز این دگرگونی ها را پدیده ای جهانی می داند که تحت تأثیر فردیت سازی و بازاندیشی در روابط خانوادگی شکل گرفته است (گیدنز، ۲۰۱۰: ۱۴۰). زنان شاغل آموزش و پرورش، به ویژه در شهر ملایر، به دلیل نقش های چندگانه ای که به عنوان معلم، مادر، و همسر ایفا می کنند، در مرکز این تحولات قرار دارند. اشتغال زنان، استقلال مالی، آگاهی اجتماعی، و قدرت تصمیم گیری آن ها را افزایش داده و به بازتعریف نقش های جنسیتی در خانواده منجر شده است.

هکشیله (۱۹۸۹) این تغییرات را به عنوان "انقلاب جنسیتی" توصیف می کند، جایی که زنان از چارچوب های سنتی پا فراتر گذاشته و خواستار برابری در قدرت و حقوق خانوادگی شده اند. این تحولات، کارکردهای اجتماعی خانواده مانند مراقبت، حمایت عاطفی، و مدیریت منابع را تغییر داده است. برای مثال، برون سپاری وظایف مراقبتی (مانند سپردن کودکان به مهد کودک یا اقوام) و تغییر در الگوهای ارتباطی و تعاملات خانوادگی، نشان دهنده بازتولید کارکردهای سنتی در قالب های مدرن است. در شهر ملایر، زنان شاغل آموزش و پرورش، که بیش از ۵۰ درصد نیروی کار زنان در بخش های دولتی و خصوصی را تشکیل می دهند. (گزارش مرکز آمار ایران)، نقش کلیدی در بازتولید این کارکردها ایفا می کنند. آن ها با مدیریت تعارضات نقش (شغلی و خانوادگی)، به بازآفرینی الگوهای خانوادگی کمک کرده اند. این تغییرات شامل کاهش نقش های سنتی (مانند خانه داری صرف)، افزایش مشارکت در تصمیم گیری های خانوادگی، و ظهور ارزش های فردگرایانه مانند خودمختاری و توجه به خود است (جنادله، ۱۳۹۶: ۲۷۹). با این حال، این تحولات می توانند تأثیرات مثبت (مانند بهبود کیفیت زندگی) و منفی (مانند کاهش انسجام عاطفی) بر روابط خانوادگی و تربیت فرزندان داشته باشند. این پژوهش به بررسی این پرسش می پردازد که چگونه زنان شاغل آموزش و پرورش ملایر کارکردهای اجتماعی خانواده را در بستر تحولات اجتماعی-فرهنگی بازتولید کرده اند.

1. RSF=Reproduction of Social Functions

2. Guy Rocher

3. Pierre Bourdieu

4. Anthony Giddens

5. Arlie Hochschild

در فرهنگ ایرانی-اسلامی، خانواده رکن اصلی توسعه اجتماعی محسوب می‌شود و زنان، به‌ویژه مادران، نقش محوری در حفظ انسجام و بازتولید کارکردهای آن دارند. تغییرات اجتماعی مانند افزایش فردگرایی، کاهش بعد خانوار، و ظهور اشکال نوین خانواده (مانند خانواده‌های تک‌والدی یا زن‌محور) ضرورت مطالعه علمی این تحولات را برجسته می‌کند. (یزدانی و همکاران، ۱۳۹۸: ۷۹). زنان شاغل آموزش و پرورش ملایر، به‌عنوان کنشگران فعال در حوزه آموزش و فرهنگ، با چالش‌های ناشی از تعارض نقش مواجه‌اند. اشتغال آن‌ها نه تنها استقلال مالی و آگاهی اجتماعی را افزایش داده، بلکه به بازتعریف کارکردهای خانوادگی منجر شده است (مامسن^۶، ۱۳۸۷). این زنان با برون‌سپاری وظایف سنتی (مانند مراقبت از کودکان) و تقویت نقش‌های برابر در خانواده، الگوهای جدیدی از روابط خانوادگی را خلق کرده‌اند. بررسی این تغییرات برای سیاست‌گذاری در حوزه منابع انسانی، به‌ویژه در آموزش و پرورش، و تقویت جایگاه زنان در توسعه اجتماعی-فرهنگی ضروری است. این پژوهش با تمرکز بر شهر ملایر، به‌عنوان نمونه‌ای از جوامع در حال گذار، می‌تواند به درک بهتر تأثیرات محلی و جهانی بر خانواده‌های ایرانی کمک کند. هدف این پژوهش مطالعه بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده از دیدگاه زنان تحول‌آفرین^۷ شاغل می‌باشد.

مبانی نظری

مطالعه بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده از دیدگاه زنان شاغل آموزش و پرورش شهر ملایر نیازمند چارچوبی نظری منسجم است که بتواند ابعاد این تحولات را به‌طور یکپارچه تبیین کند. این پژوهش با تمرکز بر سه بعد کلیدی بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده - یعنی فردیت‌سازی (افزایش استقلال فردی در روابط خانوادگی)، بازاندیشی نقش‌های ابزاری و بیانگر (بازنگری در تقسیم‌بندی نقش‌های جنسیتی)، و برون‌سپاری کارکردها (واگذاری وظایف سنتی به نهادهای بیرونی) - پیش می‌رود. چارچوب نظری این پژوهش بر پایه ترکیب مکمل نظریه ساختارگرایی کارکردی (به‌ویژه تالکوت پارسونز) و نظریه کنش بازاندیشانه مدرنیته (آنتونی گیدنز) بنا شده است. پارسونز چارچوب ساختاری را فراهم می‌کند که کارکردهای خانواده و تمایز ساختاری آن را در جوامع مدرن توضیح می‌دهد، در حالی که گیدنز با تأکید بر کنشگری افراد (به‌ویژه زنان) و بازاندیشی مداوم آن‌ها، توضیح می‌دهد که چگونه این ساختارها در عمل توسط کنشگران بازتولید و تغییر می‌یابند. این ترکیب اجازه می‌دهد تا هم تغییرات ساختاری (مانند برون‌سپاری و تمایز کارکردی) و هم فرآیندهای کنشگری (مانند فردیت‌سازی و بازاندیشی نقش‌ها) به‌طور همزمان تحلیل شوند. نظریه‌های مکمل دیگر (مانند بک، اینگلهارت، گود و اسملسر) نیز در این چارچوب دوگانه جای می‌گیرند و به غنای تحلیل کمک می‌کنند. در ادامه، ابتدا کارکردهای اجتماعی خانواده بررسی می‌شود، سپس بازتولید تغییرات آن، و در نهایت سه بعد کلیدی پژوهش با پیوند به این چارچوب ترکیبی تبیین می‌گردند. در پایان هر بخش، کاربرد عملی نظریه در تحلیل داده‌های میدانی (مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با زنان شاغل آموزش و پرورش ملایر) مشخص شده است.

۱. کارکردهای اجتماعی خانواده

خانواده به‌عنوان نهادی بنیادین، از طریق کارکردهای متنوع خود به حفظ نظم و ثبات اجتماعی کمک می‌کند (ساروخانی، ۱۳۹۸: ۱۳۶). تالکوت پارسونز (۱۹۵۱) کارکردهای خانواده را به دو دسته ابزاری (تأمین اقتصادی، تصمیم‌گیری) و بیانگر (حمایت عاطفی، اجتماعی‌سازی فرزندان) تقسیم می‌کند و معتقد است که در جوامع مدرن، خانواده هسته‌ای بسیاری از کارکردهای سنتی خود (مانند تولید اقتصادی) را به نهادهای تخصصی واگذار کرده و بر اجتماعی‌سازی اولیه و تثبیت شخصیت بزرگسالان تمرکز

6. Henchall Mamsen

7. TW= Transformative Women

یافته است (حیدری، ۱۳۹۸: ۷۸). ویلیام اوگبرن (۱۹۳۴) نیز شش کارکرد اصلی خانواده را شامل تولید مثل، مراقبت، جامعه‌پذیری، تنظیم رفتار جنسی، عاطفه و همراهی، و اعطای پایگاه اجتماعی می‌داند که در جوامع در حال گذار تحت تأثیر صنعتی شدن و شهرنشینی تغییر می‌کنند (محسنی، ۱۴۰۲: ۱۲۰). کونینگ (۱۹۷۸) نیز کارکرد اصلی خانواده مدرن را صمیمیت و ساخت شخصیت فرهنگی کودکان معرفی می‌کند (نازک تبار، ۱۳۹۴: ۱۲۸).

کاربرد در تحلیل داده‌های میدانی: از منظر پارسونز، مصاحبه‌ها بررسی خواهند شد تا مشخص شود زنان شاغل ملایر چگونه کارکردهای ابزاری (مانند تأمین اقتصادی) را خود بر عهده گرفته‌اند و کارکردهای بیانگر را همچنان حفظ کرده یا بازتعریف نموده‌اند. این تحلیل نشان خواهد داد که آیا تمایز ساختاری مورد نظر پارسونز در خانواده‌های این زنان رخ داده است یا خیر.

۲. بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده

بازتولید تغییرات به فرآیند تداوم و همزمان دگرگونی کارکردهای خانواده در پاسخ به تحولات اجتماعی-اقتصادی اشاره دارد. ویلیام گود (۱۹۶۳) و نیل اسملسر (۱۹۶۳) این تغییرات را عمدتاً نتیجه صنعتی شدن و تمایز ساختاری می‌دانند که به کاهش نقش خویشاوندی و ظهور خانواده هسته‌ای منجر شده است (سو، ۱۳۸۶: ۴). اما گیدنز (۱۹۹۱، ۱۹۹۲) با رویکرد کنشگرمحور، تأکید می‌کند که این تغییرات نه تنها ساختاری، بلکه نتیجه بازاندیشی مداوم کنشگران در روابط روزمره است که به «دموکراتیزه شدن روابط صمیمیت» و افزایش برابری جنسیتی می‌انجامد. ترکیب این دو دیدگاه اجازه می‌دهد تا تغییرات خانواده در ایران را هم به عنوان پیامد ساختارهای کلان (صنعتی شدن، شهرنشینی) و هم به عنوان نتیجه کنش‌های بازاندیشانه زنان شاغل تحلیل کنیم.

کاربرد در تحلیل داده‌های میدانی: در تحلیل مصاحبه‌ها، ابتدا با استفاده از چارچوب پارسونز-گود تغییرات ساختاری (مانند کاهش کارکرد اقتصادی خانواده گسترده) شناسایی می‌شود، سپس با رویکرد گیدنز بررسی می‌گردد که زنان شاغل ملایر چگونه از طریق بازاندیشی در روابط خود، این تغییرات را فعالانه بازتولید کرده و به سمت روابط دموکراتیک‌تر حرکت نموده‌اند.

۳. فردیت‌سازی در خانواده

فردیت‌سازی به افزایش استقلال فردی و تبدیل روابط خانوادگی از الزامات سنتی به انتخاب‌های آگاهانه اشاره دارد. اولریش بک (۱۹۹۸) و رونالد اینگلهارت (۲۰۰۵) این فرآیند را نتیجه مدرنیته و گذار به ارزش‌های پست‌مادی‌گرا (خودیانگری و استقلال) می‌دانند. گیدنز (۱۹۹۲) در نظریه «تحول صمیمیت»، فردیت‌سازی را از طریق روابط ناب (pure relationships) توضیح می‌دهد که بر پایه برابری و رضایت متقابل بنا می‌شوند. این دیدگاه مکمل پارسونز است؛ زیرا پارسونز تمایز ساختاری را پیش‌بینی می‌کند، اما گیدنز نشان می‌دهد که چگونه کنشگران (به ویژه زنان) این تمایز را به فردیت‌سازی تبدیل می‌کنند.

کاربرد در تحلیل داده‌های میدانی: مصاحبه‌ها با استفاده از مفهوم «روابط ناب» گیدنز کدگذاری خواهند شد تا مشخص شود زنان شاغل ملایر چگونه استقلال فردی خود را در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی (مانند ادامه اشتغال یا برنامه‌ریزی فرزندآوری) افزایش داده‌اند و این فردیت‌سازی چگونه با حفظ حمایت عاطفی (کارکرد بیانگر پارسونز) همراه شده است.

۴. بازاندیشی نقش‌های ابزاری و بیانگر

پارسونز (۱۹۵۱) نقش‌های ابزاری را عمدتاً مردانه و نقش‌های بیانگر را زنانه می‌داند، اما در جوامع مدرن این تقسیم‌بندی چالش برانگیز

شده است. نظریه های فمینیستی بتی فریدان (۱۹۶۳) و جودیت باتلر (۱۹۹۰) این نقش ها را ساخت اجتماعی و قابل تغییر می بینند. گیدنز این بازاندیشی را بخشی از فرآیند بازاندیشانه مدرنیته می داند که به برابری جنسیتی در تقسیم کار خانگی و حرفه ای منجر می شود. ترکیب پارسونز و گیدنز اینجا نیز مفید است: پارسونز الگوی اولیه تقسیم نقش را ارائه می دهد و گیدنز توضیح می دهد که چگونه زنان شاغل این الگو را بازاندیشی و بازتولید می کنند.

کاربرد در تحلیل داده های میدانی: در تحلیل مصاحبه ها، ابتدا نقش های ابزاری و بیانگر زنان بر اساس چارچوب پارسونز دسته بندی می شوند، سپس با رویکرد گیدنز بررسی می گردد که چگونه این زنان از طریق بازاندیشی (مثلاً تقسیم وظایف خانه با همسر یا کاهش بار مراقبتی) به برابری جنسیتی دست یافته اند.

۵. برون سپاری کارکردهای خانوادگی

برون سپاری به واگذاری کارکردهای سنتی (مانند مراقبت از کودکان یا آموزش) به نهادهای بیرونی اشاره دارد. پارسونز و مرتن (۱۹۴۹) این فرآیند را تمایز ساختاری در مدرنیته می دانند. گیدنز آن را نتیجه انتخاب های بازاندیشانه افراد در شرایط مدرنیته رسانه می بیند که به آزادی بیشتر زنان برای مشارکت حرفه ای منجر می شود. کاستلز (در نظریه جامعه شبکه ای) نیز برون سپاری را با اتصال به شبکه های اقتصادی-اطلاعاتی مرتبط می داند.

کاربرد در تحلیل داده های میدانی: مصاحبه ها بررسی خواهند شد تا مشخص شود زنان شاغل ملایر چگونه کارکردهای مراقبتی و آموزشی را به مهد کودک، مدرسه یا اقوام واگذار کرده اند (تمایز ساختاری پارسونز) و این انتخاب ها چگونه نتیجه بازاندیشی آگاهانه آن ها در تعادل کار و خانواده بوده است (گیدنز).

این چارچوب ترکیبی منسجم، امکان تحلیل یکپارچه داده های میدانی را فراهم می کند و نشان می دهد که تغییرات کارکردهای خانواده در میان زنان شاغل ملایر نه تنها پیامد ساختارهای کلان، بلکه نتیجه کنشگری فعال و بازاندیشانه آن ها است.

پیشینه پژوهش

ملک محمد (۱۴۰۴) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود در دانشگاه اصفهان، تعارضات شغلی-خانوادگی زنان شاغل در شرکت فولاد مبارکه را بررسی کرد. جامعه آماری شامل ۲۶ زن (۱۵ متأهل و ۱۱ مجرد) بود که با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. داده ها از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته جمع آوری و با روش تحلیل مضمون براون و کلارک کد گذاری شدند. یافته ها ۹۵ کد اولیه و ۲۸ کد ثانویه برای زنان متأهل و ۵۳ کد اولیه و ۱۸ کد ثانویه برای زنان مجرد در چهار مقوله اصلی و دو مضمون پیامدهای مدیریت موفق و ناموفق تعارض شغل و خانواده نشان داد. نتایج حاکی از پیامدهای مثبت (مانند افزایش استقلال) و منفی (مانند کاهش انسجام عاطفی) مدیریت تعارضات بود. راهکارهایی مانند ارتقای توانمندی ها و هوش هیجانی برای کاهش پیامدهای منفی پیشنهاد شد. احمدی (۱۴۰۳) در رساله دکتری خود در دانشگاه یزد، تعادل کار-زندگی زنان شاغل متأهل در سنجش را مطالعه کرد. این پژوهش کیفی با رویکرد نظریه داده بنیاد بر ۲۰ زن متأهل شاغل تمرکز داشت که به روش هدفمند و گلوله برفی انتخاب شدند. داده ها از طریق مصاحبه های عمیق جمع آوری و در سه مرحله کد گذاری باز، محوری، و انتخابی تحلیل شدند. مقوله هسته «تلاش رضایت بخش» با زمینه هایی مانند آرامش فکری، حمایت اجتماعی، و رضایت شغلی شکل گرفت. عوامل علی (مانند سلامت و مهارت های ارتباطی) و مداخله گر (مانند رفاه اجتماعی) در ایجاد تعادل مؤثر بودند. پیامدها شامل خشنودی و ارتقای کیفیت زندگی بود.

افشانی و هاتفی‌راد (۱۴۰۳) در مقاله‌ای، تأثیر حمایت اجتماعی بر تعارض نقش‌های شغلی-خانوادگی زنان شاغل در یزد را بررسی کردند. این پژوهش پیمایشی با پرسشنامه استاندارد بر روی ۳۲۳ زن شاغل (انتخاب شده با نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای) انجام شد. تحلیل داده‌ها نشان داد که حمایت اجتماعی (خانوادگی و سازمانی) با تعارض نقش رابطه منفی و معنادار دارد $R^2 = 0.52$ ، میانگین تعارض نقش ۳.۲ و حمایت اجتماعی ۳.۸ (از ۵) بود. حمایت خانوادگی و سازمانی به کاهش تنش و بازتعریف نقش‌های خانوادگی کمک کرد. کاوه‌فیروز و همکاران (۱۴۰۲) با روش تحلیل محتوای کیفی، دیدگاه جامعه‌شناسان ایرانی درباره تغییرات خانواده را بررسی کردند. این مطالعه آثار حدود ۵۰۰ پژوهشگر را تحلیل کرد و دو نگاه را شناسایی نمود: نگرانی از تغییرات کارکردی خانواده و نبود پیش‌بینی‌های آینده‌نگرانه. نتایج نشان داد که تغییرات جمعیتی (مانند طلاق و کاهش باروری) با توسعه اجتماعی-اقتصادی مرتبط است. سواره و همکاران (۱۴۰۱) با رویکرد پدیدارشناسی، تجربیات ۱۰ معلم زن با رضایت شغلی بالا در تهران، مهاباد، و پیرانشهر را بررسی کردند. داده‌ها از طریق مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و تحلیل کولایزی جمع‌آوری شد. یافته‌ها هشت تم اصلی را نشان داد: هویت شغلی، انعطاف‌پذیری، مرزبندی روشن، مهارت‌های مذاکره، جلب رضایت همسر، حمایت همسر، حمایت درون/خارج خانواده، و آرامش محیط کار. حیدری و همکاران (۱۳۹۷) تأثیر جهانی‌شدن بر کارکردهای خانواده ایرانی را با روش پیمایش در تهران بررسی کردند. جامعه آماری شامل ۳۸۲ نفر (۱۵ سال به بالا) بود که با نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. نتایج نشان داد که جهانی‌شدن کارکردهای زیستی، عاطفی، و تربیتی خانواده را تغییر داده و به فردیت‌سازی منجر شده است.

تورس و والیجو^۸ و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی پیمایشی، کارکردهای خانواده در بافت پست‌مدرن را در ۳۷ خانواده بررسی کردند. ابزار پژوهش شامل آزمون آپگار و پرسشنامه کارکردهای خانوادگی بود. نتایج نشان داد که فردیت‌سازی به اختلال در کارکردهای سنتی (مانند مراقبت و حمایت عاطفی) منجر شده و خانواده‌ها در مواجهه با این تغییرات دچار ناکارآمدی شده‌اند. پوپنو^۹ دی (۱۴۰۰) در کتاب تغییر و زوال خانواده در جامعه مدرن، کاهش کارکردهای خانوادگی (مانند تربیت فرزندان و حمایت عاطفی) را در جوامع پیشرفته بررسی کرد. او معتقد است که افزایش طلاق، کاهش ازدواج، و فردیت‌سازی به تضعیف کارکردهای سنتی منجر شده است. چانگ و لین^{۱۰} (۱۴۰۲) در مقاله‌ای، تغییرات کارکردهای خانوادگی زنان شاغل در تایوان را بررسی کردند. این مطالعه کیفی با مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته بر روی ۲۵ زن شاغل (عمدتاً معلمان) انجام شد. یافته‌ها نشان داد که زنان شاغل با برون‌سپاری وظایف مراقبتی (مانند سپردن کودکان به مهدکودک) و بازاندیشی نقش‌های جنسیتی، کارکردهای خانوادگی را بازتولید می‌کنند. این فرآیند به افزایش استقلال و مشارکت حرفه‌ای منجر شده است. اسمیت^{۱۱} و همکاران (۱۴۰۳) در پژوهشی پیمایشی، بازتولید کارکردهای خانوادگی توسط زنان شاغل در آموزش و پرورش انگلستان را بررسی کردند. داده‌ها از ۲۰۰ معلم زن با پرسشنامه و مصاحبه جمع‌آوری شد. نتایج نشان داد که زنان از طریق بازتعریف نقش‌های عاطفی و اقتصادی (مانند مدیریت مالی مشترک) و استفاده از حمایت‌های سازمانی، کارکردهای سنتی خانواده را بازتولید می‌کنند. این مطالعه بر نقش زنان در ایجاد تعادل بین کار و خانواده تأکید دارد.

مرور مطالعات پیشین نشان می‌دهد که تحقیقات داخلی و خارجی عمدتاً بر تغییرات ساختاری و جمعیتی خانواده (مانند طلاق و کاهش باروری) یا مدیریت تعارضات شغلی-خانوادگی زنان شاغل متمرکز بوده‌اند، اما شکاف‌هایی نظیر نبود تمرکز بر بازتولید کارکردهای اجتماعی خاص (مراقبت، حمایت عاطفی، مدیریت منابع)، محدودیت جغرافیایی به کلان‌شهرها، کمبود توجه به زنان معلم به‌عنوان کنشگران کلیدی در آموزش و خانواده، و استفاده از رویکردهای تک‌بعدی (صرفاً کیفی یا کمی) وجود دارد. این

8. Torres & Vallejo

9. David Popenoe

10. Chang & Lin

11. Smith

پژوهش با تمرکز بر بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده از دیدگاه زنان شاغل آموزش و پرورش، نوآوری‌هایی ارائه می‌دهد. برخلاف مطالعات پیشین که تغییرات را یک‌سویه بررسی کرده‌اند، این پژوهش بازتولید را به‌عنوان فرآیند حفظ، تکمیل، و تغییر کارکردها (مانند فردیت‌سازی، بازاندیشی نقش‌ها، و برون‌سپاری) تحلیل می‌کند. انتخاب زنان معلم به‌عنوان جامعه آماری خاص، نقش اثرگذار آن‌ها در تربیت و بازتولید کارکردهای خانوادگی را برجسته می‌سازد. همچنین، استفاده از رویکرد آمیخته کیفی-کمی، عمق و گستره تحلیل را افزایش داده و امکان تعمیم یافته‌ها را فراهم می‌کند. این پژوهش با پر کردن شکاف‌های موجود، به درک عمیق‌تری از تحولات کارکردهای خانوادگی کمک کرده و زمینه‌ساز سیاست‌گذاری‌های مؤثر در مدیریت منابع انسانی است.

روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر کیفی است و با هدف کشف و درک عمیق تجربیات زیسته زنان شاغل آموزش و پرورش شهر ملایر در بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده (مانند مراقبت، حمایت عاطفی، اجتماعی‌سازی و مدیریت منابع) انجام شده است. رویکرد کیفی به دلیل ماهیت اکتشافی، انعطاف‌پذیر و تأکید بر معانی ذهنی و زمینه‌مند مشارکت‌کنندگان، برای مطالعه پدیده‌های پیچیده اجتماعی مانند تحولات کارکردهای خانوادگی در بستر مدرنیته ایرانی مناسب است. استراتژی پژوهش این مطالعه، تحلیل مضمون بود. این استراتژی با ترکیب استقراء (از داده‌ها به الگوها) و قیاس (با چارچوب نظری موجود)، امکان کشف الگوهای نوین و تبیین ناهنجاری‌های داده‌ای را فراهم می‌کند و برای موضوعات در حال گذار مانند تغییرات خانواده در جوامع ایرانی ایده‌آل است. رویکرد ابدانکتیو به پژوهشگر اجازه می‌دهد تا بین داده‌های میدانی و نظریه‌های موجود (پارسونز و گیدنز) دیالوگ برقرار کند و چارچوبی منسجم بسازد.

جامعه پژوهش شامل تمام زنان شاغل رسمی آموزش و پرورش شهر ملایر در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۴ (حدود ۱۴۰۳ نفر) بود و نمونه‌گیری به روش هدفمند نظری انجام شد و ۳۰ زن متأهل با حداقل ۵ سال سابقه کاری انتخاب شدند. معیارهای ورود شامل شاغل بودن رسمی، متأهل بودن، داشتن حداقل یک فرزند، و تمایل به مشارکت بود. نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری (عدم ظهور کدهای جدید معنادار) ادامه یافت. تنوع نمونه در سن (۲۸ تا ۵۷ سال)، سابقه کاری (۵ تا ۳۰ سال)، و سطح تحصیلی (از دیپلم تا کارشناسی ارشد) رعایت شد تا غنای داده‌ها افزایش یابد. ابزار گردآوری داده‌ها، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. راهنمای مصاحبه شامل ۲۰ سؤال باز و محوری بر اساس چارچوب نظری (کارکردهای پارسونز، روابط ناب گیدنز) طراحی شد و روایی ظاهری و محتوایی آن توسط سه استاد جامعه‌شناسی تأیید گردید (ضریب $CVI > 0.8$) مصاحبه‌ها با کسب رضایت‌نامه کتبی آگاهانه، به صورت حضوری یا مجازی (از طریق پلتفرم‌های امن) در آبان و آذر ۱۴۰۳ انجام شد و میانگین مدت هر مصاحبه ۵۰ دقیقه بود. تمام مصاحبه‌ها ضبط و بلافاصله پیاده‌سازی شدند. تحلیل داده‌ها با روش تحلیل مضمون شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۲۲) در نرم‌افزار Atlas.ti 9 انجام گرفت:

۱. آشنایی عمیق با داده‌ها (خوانش مکرر و یادداشت‌برداری اولیه)؛ ۲. کدگذاری اولیه (باز) با استخراج ۶۸۲ کد اولیه؛ ۳. جستجوی مضامین اولیه با گروه‌بندی کدها به ۲۸ مضمون فرعی؛ ۴. بازبینی مضامین با مقایسه با داده‌های خام؛ ۵. تعریف و نام‌گذاری مضامین نهایی (۴ مضمون اصلی)؛ ۶. گزارش‌نویسی با استخراج نقل‌قول‌های نماینده.

روایی و پایایی بر اساس معیارهای لینکن و گوبا^{۱۲} (۱۹۸۵) تضمین شد: اعتبار^{۱۳}: درگیری طولانی‌مدت پژوهشگر (۷ ماه)،

12. Lincoln & Guba

13. Credibility

عضوسنجی (بازگرداندن تحلیل به ۸ مشارکت کننده برای تأیید)، مثلث سازی منابع (تنوع نمونه)، و بازیابی همکار (توسط یک جامعه شناس مستقل). انتقال پذیری^{۱۴}: توصیف ضخیم زمینه پژوهش و مشارکت کنندگان. قابلیت اتکا^{۱۵}: مستندسازی دقیق فرآیند و کد گذاری مستقل دو نفره. تأیید پذیری^{۱۶}: یادداشت های تأملی پژوهشگر و جداسازی پیش فرض ها. پایایی بین کدگذاران با ضریب توافق کاپا کوهن ۰/۷۸ (توافق خوب) محاسبه شد.

یافته ها

پژوهش حاضر با هدف کشف و توصیف تجربه های زیسته زنان شاغل در آموزش و پرورش شهر ملایر در بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده، از رویکرد کیفی و استراتژی پس کاوی استفاده کرده است. داده ها از طریق مصاحبه های نیمه ساختاریافته با ۳۰ زن شاغل (با معیارهای شاغل رسمی، متأهل، حداقل ۵ سال سابقه) جمع آوری و با روش تحلیل مضمون براون و کلارک (۱۳۸۵) تحلیل شدند. یافته ها در چهار مضمون اصلی سازمان دهی شده اند: فردیت سازی خانواده، بازاندیشی نقش های ابزاری و بیانگر خانوادگی، برون سپاری کارکردهای خانواده، و آینده نگری خانواده. این مضامین از کدگذاری باز و محوری استخراج شد و با چارچوب نظری پارسونز و گیدنز هم راستا هستند (براون و کلارک، ۱۴۰۱).

مضمون اول: فردیت سازی خانواده

این مضمون از سوالات ۱ تا ۵ مصاحبه استخراج شد و نشان دهنده گرایش به فردگرایی در خانواده های امروزی است. پنج کد محوری شامل اصالت فردگرایی، محوریت عامل اقتصادی به جای ارتباطات ناب، تغییر طرز تفکر سنتی به مدرن، افزایش طلاق، و چالش های فرهنگی با ۱۵ کد باز شناسایی شدند.

اصالت فردگرایی: مصاحبه شوندگان به کاهش ارتباطات خانوادگی، فرزندسالاری، و کم شدن استحکام روابط زناشویی اشاره کردند. به عنوان مثال، یکی از مشارکت کنندگان (۴۰ ساله، مدیر ابتدایی) اظهار داشت: «تو خانواده های جدید همه از هم دورن، انگاری همه تنها هستن و عملاً مسئولیتی در برابر هم ندارن» (فردیت در خانواده). این یافته با مفهوم کاهش سرمایه اجتماعی و رواج تفردگرایی هم راستاست (گیدنز، ۱۹۹۱). محوریت عامل اقتصادی: مشکلات مالی و نگاه معاملاتی به ازدواج پررنگ بود. یکی از مصاحبه شوندگان (۴۶ ساله، مدیر هنرستان) گفت: «واقعیت جامعه با این اوضاع ناپایدار اقتصادی و فرهنگی میزنه تو ذوق زن شاغل!» (هزینه های بالای زندگی). تغییر طرز تفکر سنتی به مدرن: تغییر ارزش ها در فرزندپروری و روابط پیش از ازدواج مشاهده شد. یک مشارکت کننده (۴۵ ساله، دبیر متوسطه دوم) اظهار داشت: «الان بچه ها تو روی والدینشون وایمیسن، میگن باید با استدلال صحبت کنین» (تغییر ارزش ها). افزایش طلاق: طلاق به عنوان حق انتخاب با کاهش قبح اجتماعی آن مطرح شد. یکی از مصاحبه شوندگان (۳۰ ساله، معلم ابتدایی) گفت: «طلاق لازمه، هر موندنی درست نیست» (طلاق به عنوان حق انتخاب). چالش های فرهنگی: تأثیر رسانه های مجازی و گسترش روابط فرازناشویی گزارش شد. یک مشارکت کننده (۴۷ ساله، معاون متوسطه اول) اظهار داشت: «شبکه های اجتماعی باعث جدایی شد، شوهر خواهرم با فرد غریبه آشنا شد» (روابط فرازناشویی) (جدول و شکل ۱).

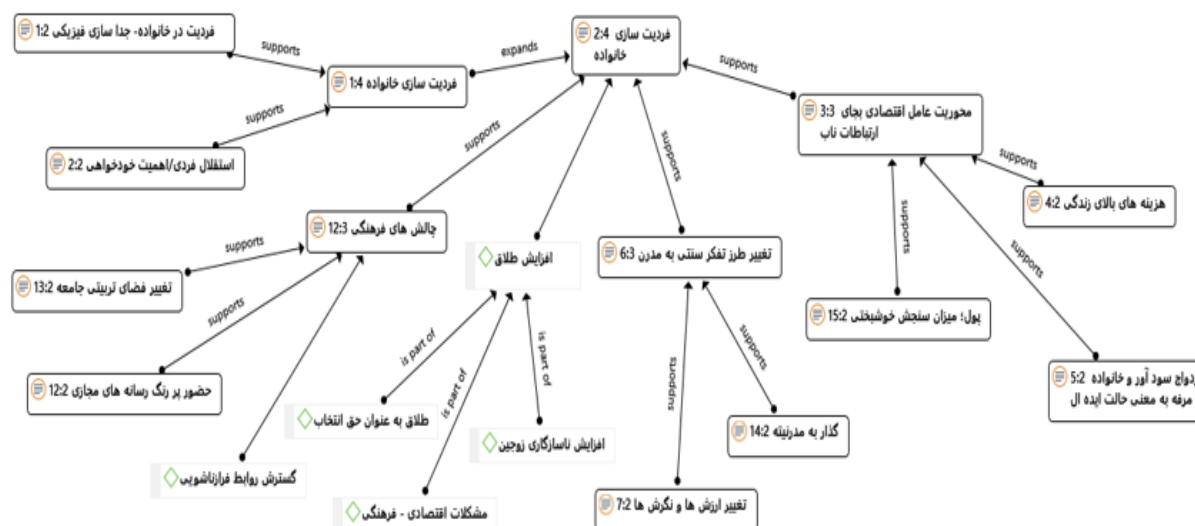
14. Transferability

15. Dependability

16. Confirmability

جدول ۱. مضمون فردیت سازی خانواده

مضمون اصلی	کد محوری	کدهای باز (نمونه)	مفاهیم مرتبط
فردیت سازی خانواده	اصالت فردگرایی	استقلال فردی، فردیت در خانواده	کاهش سرمایه اجتماعی، تفردگرایی
	محوریت عامل اقتصادی	هزینه های بالای زندگی	عقلانیت ابزاری، نگاه معاملاتی
	تغییر طرز تفکر سنتی به مدرن	تغییر ارزش ها	گذار به مدرنیته
	افزایش طلاق	طلاق به عنوان حق انتخاب	شکسته شدن قبح طلاق
	چالش های فرهنگی	روابط فرازنشویی	تأثیر رسانه های مجازی

شکل ۱. شبکه مضامین محور اصلی اول: فردیت سازی در خانواده

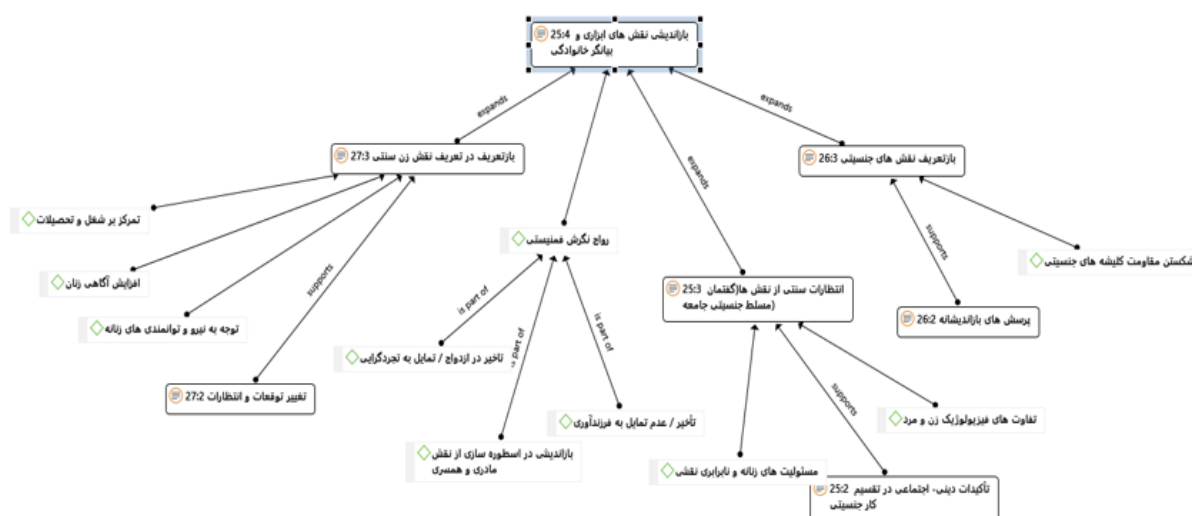
مضمون دوم: بازاندیشی نقش های ابزاری و بیانگر خانوادگی

این مضمون از سوالات ۱۱ تا ۱۳ استخراج شد و به بازتعریف نقش های جنسیتی در خانواده اشاره دارد. چهار کد محوری شامل بازتعریف نقش های جنسیتی، انتظارات سنتی از نقش ها، بازتعریف نقش زن سنتی، و رواج نگرش فمینیستی با ۱۲ کد باز شناسایی شدند. بازتعریف نقش های جنسیتی: برخی مصاحبه شوندگان به مقاومت در برابر کلیشه های جنسیتی اشاره کردند، درحالی که عده ای بر حفظ نقش های سنتی تأکید داشتند. یک مشارکت کننده (۵۷ ساله، دبیر متوسطه اول) گفت: «مرد باید نان آور باشد، زن غذا درست کنه» (نقش های سنتی). انتظارات سنتی از نقش ها: نابرابری نقشی و تأکیدات دینی-اجتماعی پررنگ بود. یک مصاحبه شونده (۴۵ ساله، خدمتگزار) اظهار داشت: «زن همیشه تو سایه ست، چون فکر می کنن مرد قوی تره» (نابرابری نقشی). بازتعریف نقش زن سنتی: افزایش آگاهی و تحصیلات زنان به تغییر انتظارات منجر شد. یک مشارکت کننده (۴۰ ساله، مدیر ابتدایی) گفت: «زن کار می کنه، پس مرد اگه ظرف نشوره یعنی چی؟» (تغییر انتظارات). رواج نگرش فمینیستی: تأخیر در فرزندآوری و تجردگرایی گزارش شد. یک مصاحبه شونده (۴۳ ساله، دبیر متوسطه دوم) اظهار داشت: «مادری یه انتخابه، نه

تقدیر» (بازاندیشی نقش مادری) (جدول و شکل ۲).

جدول ۲. مضمون بازاندیشی نقش‌های خانوادگی

مضمون اصلی	کد محوری	کدهای باز (نمونه)	مفاهیم مرتبط
بازاندیشی نقش‌های خانوادگی	بازتعریف نقش‌های جنسیتی	شکستن کلیشه‌های جنسیتی	تساوی حقوق جنسیتی
	انتظارات سنتی از نقش‌ها	نابرابری نقش‌ها	نقش‌های برساخته اجتماعی
	بازتعریف نقش زن سنتی	تغییر انتظارات	افزایش آگاهی زنان
	رواج نگرش فمینیستی	تأخیر در فرزندآوری	کاهش اهمیت فرزندآوری

شکل ۲. شبکه مضامین محور اصلی دوم: بازاندیشی نقش‌های ایزاری و بیانگر، منبع: نرم افزار ۹. tiAtlas.

مضمون سوم: برون‌سپاری کارکردهای خانواده

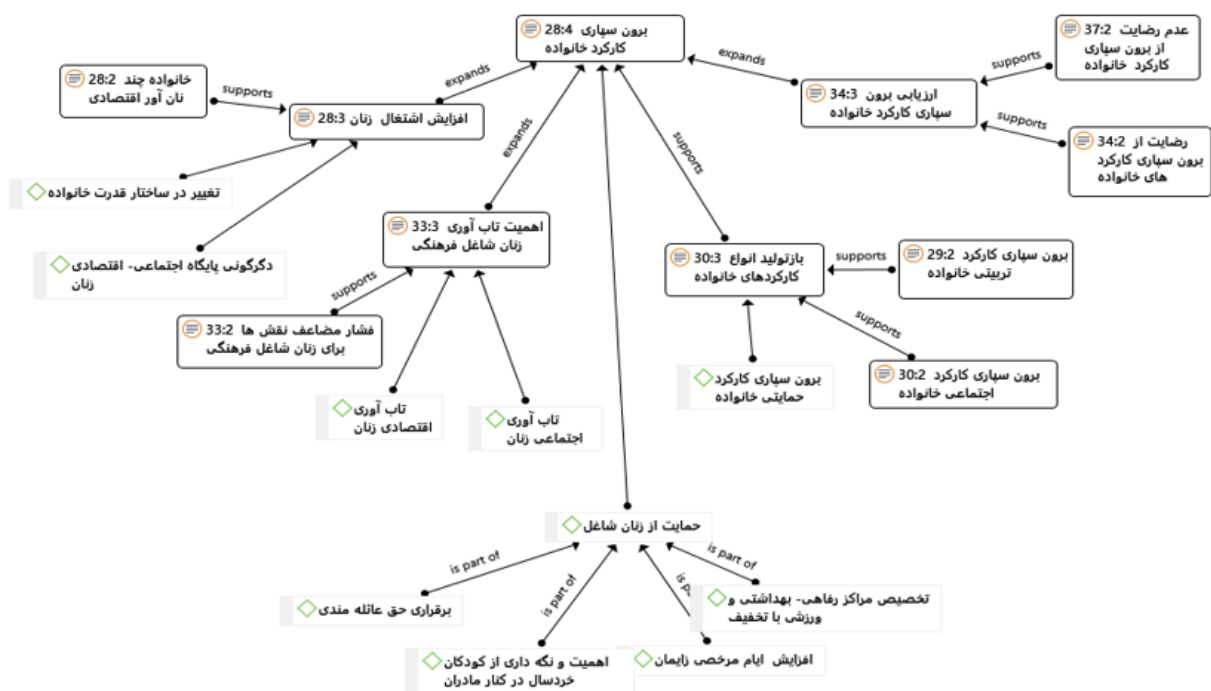
این مضمون از سوالات ۱۴ تا ۱۸ استخراج شد و به واگذاری کارکردهای سنتی خانواده به نهادهای بیرونی اشاره دارد. چهار کد محوری شامل ارزیابی برون‌سپاری، انواع برون‌سپاری، افزایش مشارکت اقتصادی زنان، و حمایت از زنان شاغل با ۱۱ کد باز شناسایی شدند.

ارزیابی برون‌سپاری: برخی از برون‌سپاری (مانند مهد کودک) راضی بودند، اما عده‌ای آن را عامل اضطراب کودکان دانستند. یک مشارکت‌کننده (۵۲ ساله، دبیر متوسطه اول) گفت: «مهد کودک به دخترم مهارت‌های زندگی یاد داد» (رضایت از برون‌سپاری). در مقابل، یک مصاحبه‌شونده (۴۱ ساله، معاون هنرستان) اظهار داشت: «دخترم تو مهد دچار اضطراب جدایی شد» (عدم رضایت). انواع برون‌سپاری: کارکردهای تربیتی، حمایتی، و اجتماعی به مهد کودک، پرستار، یا مراکز خدماتی واگذار شده‌اند. یک مشارکت‌کننده (۴۳ ساله، دبیر متوسطه دوم) گفت: «والدین انتظار دارن ما نقش تربیتی بچه‌هاشون رو برعهده بگیریم» (برون‌سپاری تربیتی). افزایش مشارکت اقتصادی زنان: زنان شاغل به‌عنوان نان‌آور دوم خانواده ظاهر شدند. یک مصاحبه‌شونده (۳۶ ساله، دبیر متوسطه اول) اظهار داشت: «نمی‌شه انتظار داشت فقط مرد مخارج رو تأمین کنه» (خانواده چند نان‌آور). حمایت از زنان شاغل: نیاز

به مهد کودک، مرخصی زایمان، و خدمات رفاهی مطرح شد. یک مشارکت کننده (۲۸ ساله، معلم ابتدایی) گفت: «خدا خیر بده مغازه های غذای آماده رو» (استفاده از خدمات بیرونی) (جدول و شکل ۳).

جدول ۳. مضمون برون سپاری کارکردهای خانواده

مضمون اصلی	کد محوری	کدهای باز (نمونه)	مفاهیم مرتبط
برون سپاری کارکردهای خانواده	ارزیابی برون سپاری	رضایت/عدم رضایت از برون سپاری	انتقال کارکردی
	انواع برون سپاری	برون سپاری تربیتی	کاهش حضور فیزیکی در خانه
	افزایش مشارکت اقتصادی زنان	خانواده چند نان آور	بازتعریف نقش اقتصادی زنان
	حمایت از زنان شاغل	استفاده از مهد کودک	سیاست های حمایتی

شکل ۳. شبکه مضامین محور اصلی سوم: برون سپاری کارکرد خانواده، منبع: نرم افزار ۹. Atlas.ti.

مضمون چهارم: آینده نگری خانواده

این مضمون از سوالات ۱۹ و ۲۰ استخراج شد و به چشم انداز آینده خانواده از دیدگاه مشارکت کنندگان می پردازد. دو کد محوری شامل حفظ و بازتولید ساختار و کارکرد خانواده و تزلزل در ساختار و کارکرد خانواده با ۵ کد باز شناسایی شدند.

حفظ و بازتولید ساختار و کارکرد خانواده: برخی معتقد بودند خانواده به عنوان نهاد هسته ای با وجود تغییرات پابرجاست. یک مشارکت کننده (۴۷ ساله، سرپرست خوابگاه) گفت: «نهاد خانواده قابل حذف نیست، هر سبک زندگی غیراصولی بالاخره تموم میشه» (ساختی شدن خانواده). تزلزل در ساختار و کارکرد خانواده: عده ای به فروپاشی کارکردهای سنتی اشاره کردند. یک

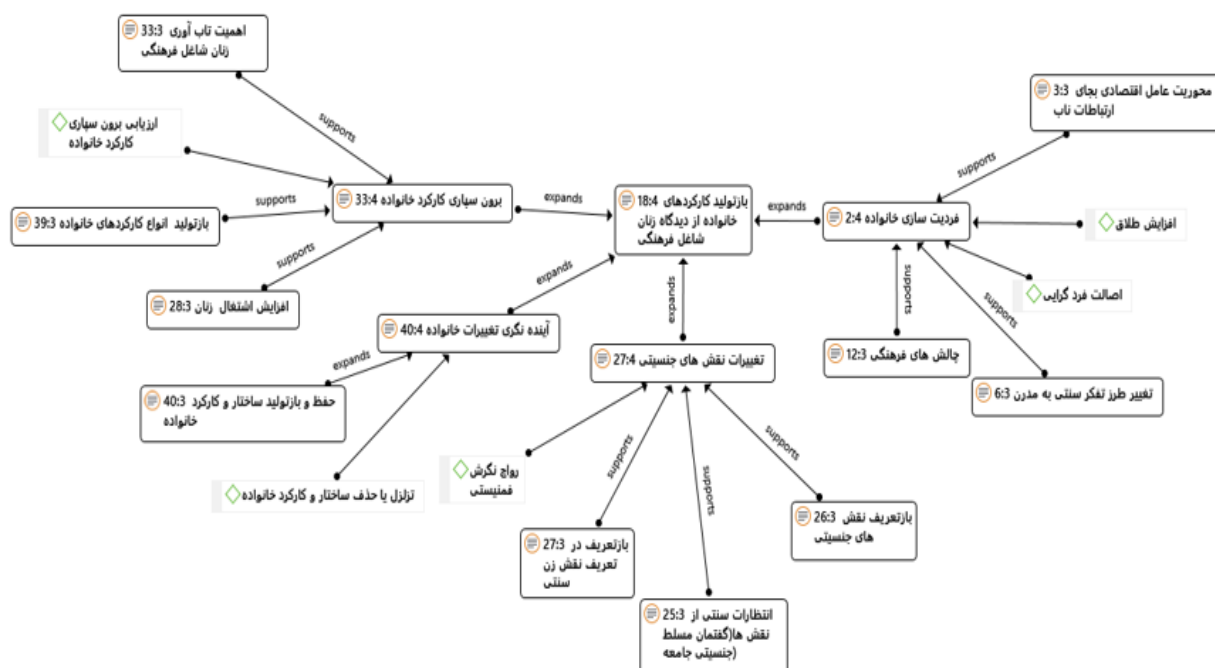
مصاحبه‌شونده (۳۹ ساله، هنرآموز) اظهار داشت: «اینجوری که پیش میریم، خانواده از بین میره» (فروپاشی کارکردهای سنتی) (جدول و شکل ۴). شبکه مضامین تمام محورهای اصلی پژوهش در شکل ۵ مشخص شده است.

جدول ۴. مضمون آینده‌نگری خانواده

مفاهیم مرتبط		کدهای باز (نمونه)		کد محوری	مضمون اصلی
ارقاء سرمایه فرهنگی زنان	ساختی شدن خانواده	حفظ و باز تولید ساختار			آینده‌نگری خانواده
کاهش تعاملات خانوادگی		فروپاشی کارکردهای سنتی	تزلزل در ساختار		

شکل ۴. شبکه مضامین محور اصلی چهارم: آینده نگری خانواده، منبع: نرم افزار Atlas.ti.

شکل ۵. شبکه مضامین تمام محور اصلی پژوهش؛ منبع: نرم افزار Atlas.ti.

نتیجه گیری

نهاد خانواده، به عنوان هسته بنیادین جامعه، همواره در کانون توجه جامعه‌شناسان قرار داشته و در ایران، تحت تأثیر جریان‌های نوسازی، جهانی‌سازی، و تحولات اجتماعی-فرهنگی، دچار دگرگونی‌های عمیقی شده است (تریس، ۱۳۹۷). این پژوهش با رویکرد کیفی و بهره‌گیری از تحلیل مضمون براون و کلارک (۲۰۲۲)، تجربه‌های زیسته ۳۰ زن شاغل فرهنگی در آموزش و پرورش شهر ملایر را بررسی کرد و بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده را در چهار مضمون اصلی تبیین نمود: فردیت‌سازی خانواده، بازاندیشی نقش‌های ابزاری و بیانگر، برون‌سپاری کارکردهای خانواده، و آینده‌نگری خانواده. این مضامین با چارچوب‌های نظری پارسونز (کارکردگرایی)، گیدنز (بازاندیشی در مدرنیته متأخر)، و کاستلز (شبکه‌های اجتماعی) هم‌راستا هستند. فردیت‌سازی خانواده نشان‌دهنده گرایش به استقلال فردی، کاهش پیوندهای عاطفی، و افزایش طلاق است. مصاحبه‌شوندگان به تأثیر شبکه‌های اجتماعی در کاهش ارتباطات چهره‌به‌چهره و تقویت فرزندسالاری اشاره کردند (شکریگی، ۱۳۹۴).

این روند با نظریه صمیمیت مدرن گیدنز (۱۹۹۱) و فردگرایی فرهنگی اینگلهارت همخوان است. بازاندیشی نقش‌های ابزاری و بیانگر، بازتعریف کلیشه‌های جنسیتی را برجسته می‌کند. برخی زنان حفظ نقش‌های سنتی را برای انسجام خانوادگی ضروری دانستند، درحالی‌که گروهی دیگر، با تکیه بر تحصیلات و اشتغال، مشارکت برابر در تصمیم‌گیری‌های خانوادگی را مطالبه کردند (هارون، ۲۰۲۰). این یافته با نظریه فمینیستی فریدان (نقد اسطوره‌سازی مادری) سازگار است. برون‌سپاری کارکردهای خانواده، واگذاری وظایف تربیتی و مراقبتی به نهادهای بیرونی (مانند مهد کودک) را نشان می‌دهد. دیدگاه‌های متضاد درباره این پدیده (مثبت برای کاهش فشار نقش‌ها، منفی برای کاهش انسجام عاطفی) با نظریه پارسونز (انتقال کارکردها) و پژوهش یزدانی (۱۳۹۶) هم‌راستا است. آینده‌نگری خانواده، دو چشم‌انداز متضاد را آشکار کرد: تداوم نهاد خانواده از طریق بازتولید کارکردها (کاستلز، ۱۳۸۰) و نگرانی از فروپاشی آن به دلیل فردگرایی فزاینده (پوپنو و دی، ۲۰۲۱).

این پژوهش با هدف بررسی بازتولید تغییرات کارکردهای اجتماعی خانواده از دیدگاه زنان شاغل آموزش و پرورش شهر ملایر، به این پرسش اصلی پاسخ داد که: زنان شاغل چگونه کارکردهای اجتماعی خانواده را در شرایط مدرنیته ایرانی بازتولید و تغییر می‌دهند؟ پاسخ نهایی پژوهش این است که زنان شاغل فرهنگی ملایر، از طریق فرآیندهای فردیت‌سازی، بازاندیشی نقش‌های ابزاری و بیانگر، و برون‌سپاری کارکردها، کارکردهای سنتی خانواده را به سمت الگویی مدرن و پویا بازتولید می‌کنند که در آن استقلال فردی و برابری جنسیتی افزایش یافته، اما پیوندهای عاطفی و انسجام خانوادگی تا حد قابل توجهی حفظ شده است. این بازتولید نه صرفاً پیامد ساختارهای کلان مدرنیته (مانند تمایز ساختاری پیش‌بینی‌شده توسط پارسونز)، بلکه عمدتاً نتیجه کنشگری بازاندیشانه زنان (به توضیح گیدنز) است که با آگاهی و انتخاب‌های آگاهانه، نقش‌های سنتی را بازتعریف کرده و وظایف مراقبتی و آموزشی را به نهادهای بیرونی واگذار می‌نمایند تا تعادل میان اشتغال حرفه‌ای و زندگی خانوادگی را برقرار سازند.

مهم‌ترین دستاورد نظری مقاله ترکیب مکمل نظریه ساختارگرایی کارکردی پارسونز با نظریه کنش بازاندیشانه گیدنز است که چارچوبی دوگانه فراهم می‌کند: پارسونز تغییرات ساختاری (برون‌سپاری و تمایز کارکردی) را توضیح می‌دهد، در حالی که گیدنز نشان می‌دهد چگونه زنان شاغل به عنوان کنشگران فعال، این ساختارها را از طریق بازاندیشی مداوم در روابط روزمره بازتولید و دموکراتیزه می‌کنند. این ترکیب نظری، که با دیدگاه‌های مکمل بک (فردیت‌سازی)، اینگلهارت (گذار ارزشی) و کاستلز (جامعه شبکه‌ای) غنی شده، توضیح می‌دهد که چرا در خانواده‌های زنان شاغل ملایر، علی‌رغم چالش‌هایی مانند احساس گناه مادرانه، مقاومت فرهنگی، و کاهش تعاملات حضوری، کارکردهای عاطفی و اجتماعی‌سازی همچنان پایدار مانده و حتی تقویت شده‌اند.

یافته‌ها حاکی از آن است که این زنان نه تنها قربانی تغییرات مدرنیته نیستند، بلکه عاملان اصلی بازتولید کارکردهای نوین خانواده‌اند؛ الگویی که فرصت‌هایی برای تقویت مشارکت زنان و پایداری خانواده فراهم می‌آورد، اما نیازمند سیاست‌گذاری‌های حمایتی (مانند بهبود خدمات مراقبت از کودکان و فرهنگ‌سازی برای تقسیم نقش‌ها) است تا چالش‌های همراه مانند انزوای عاطفی و تضعیف سرمایه اجتماعی کاهش یابد. در نهایت، این مطالعه با ارائه دیدگاهی بومی و چندبعدی از تحولات خانواده در یک شهر متوسط ایران، به غنای ادبیات جامعه‌شناسی خانواده افزوده و نشان می‌دهد که خانواده ایرانی در حال گذار به سوی مدرنیته، قابلیت انطباق بالایی دارد، مشروط بر اینکه کنشگری زنان شاغل به رسمیت شناخته شود.

با توجه به یافته‌ها، در سطح خرد (فردی-خانوادگی) پیشنهاد می‌شود که زنان شاغل فرهنگی و خانواده‌هایشان می‌توانند با تقویت مهارت‌های مدیریت زمان و ارتباطات خانوادگی، اثرات منفی فردیت‌سازی را کاهش دهند. برگزاری جلسات منظم خانوادگی برای گفت‌وگو و برنامه‌ریزی مشترک، با مشارکت فرزندان، پیوندهای عاطفی را تقویت می‌کند. تقسیم عادلانه وظایف خانگی، مانند همکاری در تربیت فرزندان یا کارهای خانه، فشار نقش‌های چندگانه را کاهش می‌دهد. آموزش سواد رسانه‌ای برای مدیریت تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر روابط خانوادگی نیز ضروری است، زیرا مصاحبه‌شوندگان به مقایسه‌های اجتماعی و تنش‌های ناشی از آن اشاره کردند.

در سطح میانه (نهادی-سازمانی) پیشنهاد می‌شود که آموزش و پرورش ملایر می‌تواند کارگاه‌های آموزشی کوتاه‌مدت در زمینه مهارت‌های حل تعارض، مدیریت استرس، و سواد رسانه‌ای برگزار کند تا زنان شاغل تعادل بین کار و خانواده را بهبود بخشند. ایجاد مهدکودک‌های استاندارد با مربیان متخصص در نزدیکی محل کار، فشار برون‌سپاری را کاهش داده و اطمینان خاطر زنان را افزایش می‌دهد. تشکیل گروه‌های حمایتی، مانند انجمن‌های معلمان زن، فضایی برای تبادل تجربه‌ها و تقویت حس همبستگی فراهم می‌کند، که به بازتولید مثبت کارکردهای خانوادگی کمک می‌کند.

در سطح کلان (سیاستی-اجتماعی) پیشنهاد می‌شود که سیاست‌گذاران می‌توانند با ارائه یارانه‌های مهدکودک و مراکز مراقبت از سالمندان، بار مالی زنان شاغل را کاهش دهند. استانداردسازی نهادهای برون‌سپار، مانند نظارت بر کیفیت خدمات مشاوره‌ای و

مهد کودک ها، اعتماد به این نهادها را افزایش می دهد. تولید برنامه های رسانه ای برای ترویج برابری جنسیتی و نقش های مشترک خانوادگی، مقاومت های فرهنگی را کم می کند. سیاست های انعطاف پذیر کاری، مانند ساعات شناور یا مرخصی های والدینی برای هر دو والد، تعادل کار-خانواده را تقویت می کند. گنجاندن این سیاست ها در برنامه های توسعه ملی، پایداری خانواده های مدرن را تضمین خواهد کرد.

ملاحظات اخلاقی

مشارکت نویسندگان

مفهوم سازی: سبا شیرمحمدی؛ روش شناسی: حمید بورقانی فراهانی، نرگس مولایی؛ تحلیل رسمی: نرگس مولایی؛ نگارش - پیش نویس اصلی: سبا شیرمحمدی؛ نگارش - بررسی و ویرایش: همه نویسندگان؛ نظارت: حمید بورقانی فراهانی.

تقدیر و تشکر

نویسندگان هیچ بودجه خاصی برای این کار دریافت نکرده اند. از داوران ناشناس به خاطر نظرات بخردانه شان سپاسگزاریم.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ تضاد منافی را اعلام نکردند.

دسترسی آزاد

این مقاله تحت مجوز بین المللی Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0) منتشر شده است که استفاده، اشتراک گذاری، اقتباس، توزیع و تکثیر در هر رسانه یا قالبی را مجاز می داند، به شرطی که شما به نویسنده (گان) اصلی و منبع، اعتبار مناسب بدهید، یک پیوند به مجوز Creative Commons ارائه دهید و در صورت ایجاد تغییرات، آن را مشخص کنید.

یادداشت ناشر

ناشر در مورد ادعاهای مربوط به صلاحیت در نقشه های منتشر شده و وابستگی های نهادی بی طرف می ماند.

بیانیه مثبت هوش مصنوعی

ابزارهای هوش مصنوعی (AI)، از جمله مدل های زبانی بزرگ، صرفاً برای ویرایش زبان و بهبود خوانایی در این نسخه خطی استفاده شده اند. هوش مصنوعی برای تولید ایده، تجزیه و تحلیل داده ها، تفسیر نتایج یا نوشتن محتوای علمی استفاده نشده است. تمام مشارکت های فکری و تصمیمات علمی توسط نویسندگان انسانی گرفته شده است.

اختصارات

RSF = باز تولید کارکردهای اجتماعی TW = زنان تحول آفرین

نویسنده (گان) طرح‌های زیستی

حمید بورقانی فراهانی دکتری خود را در رشته جامعه‌شناسی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرکز در سال ۱۳۹۷ دریافت کرد. علائق پژوهشی ایشان شامل جامعه‌شناسی خانواده و ارتباطات است. ایشان در حال حاضر استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک هستند. نویسنده مسئول: ایمیل: h_boorghani@iaau.ac.ir

References

- Afshani, A. R., & Hafteh-Rad, S. (2024). The inhibiting role of social support on work-family role conflict. *Journal of Iranian Social Development Studies*, 16(2), 73-76 [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/jsd.2024>
- Ahmadi, M. (2024). Work-life balance among married working women in Sanandaj [Doctoral dissertation, Yazd University] [In Persian].
- Beck, U. (1998). Risk society: Towards a new modernity. Sage Publications.
- Bourdieu, P. (1996). On the family as a realized category. *Theory, Culture & Society*, 13(3), 19-26. <https://doi.org/10.1177/026327696013003002>
- Brown, P., & Clark, T. (2025). Teachers' perceptions of challenges to integrating SEL in ELT contexts. *ELT Journal*, 79(2), 210-225. <https://doi.org/10.1093/elt/ccae012>
- Butler, J. (1990). Gender trouble: Feminism and the subversion of identity.
- Castles, S. (1999). The family and the welfare state: The changing role of the family in social policy. In M. M. B. S. (Ed.), *The family in the modern world* (pp. 45-67). Oxford University Press.
- Chang, Y. L., & Lin, C. H. (2023). Reproducing family functions among working women in Taiwan: A qualitative study. *Journal of Family Studies*, 29(4), 1125-1142. <https://doi.org/10.1080/13229400.2022.2156789>
- Friedan, B. (1963). The feminine mystique. W. W. Norton & Company.
- Giddens, A. (1991). Modernity and self-identity: Self and society in the late modern age. Polity Press.
- Giddens, A. (1992). The transformation of intimacy: Sexuality, love and eroticism in modern societies. Stanford University Press.
- Giddens, A. (2021). The transformation of intimacy (H. Chavoshian, Trans.) [In Persian]. Parse Publications.
- Good, W. (1963). The family: A sociological perspective. Prentice-Hall.
- Harown, J. (2020). Gender roles and family decision-making in contemporary society: A qualitative study of women's perspectives. *Journal of Family and Social Issues*, 41(3), 234-251. <https://doi.org/10.1177/0192513X20912345>
- Haydari, M., Ahmadi, R., & Taheri, S. (2018). The impact of globalization on the functions of Iranian families: A survey study in Tehran. *Journal of Family and Social Sciences*, 12(3), 45-67. [In Persian]. <https://doi.org/10.22034/jfss.1397.12345>
- Heidari, H. (2019). Sociological study of globalization's impact on family functions. *Journal of*

Women's and Family Cultural-Educational Studies, 14(47), 83-102 [In Persian].

Hochschild, Arlie Russell. *The Second Shift: Working Parents and the Revolution At Home*. Viking. Chicago / Turabian, 1989

Inglehart, R. (2005). *The silent revolution: Changing values and political styles among western publics*. Princeton University Press.

Jannadleh, A. (2017). Transformations in the conventional Iranian family pattern (Secondary analysis of national data). *Family Studies Quarterly*, 10(39), 277-296 [In Persian].

Kavehfirouz, Z. ., Javadi Yeganeh, M., & Aghasi, M. (2023). Iranian Sociologists and Predicting Changes in the Family Institution in Iran(A Critical Study). *Quarterly of Social Studies and Research in Iran*, 12(2), 293-308. [In Persian]. <https://doi.org/10.22059/jssri.2023>

Koenig, H. (1978). *The modern family: A sociological perspective*. University of Chicago Press

Malek-Mohammadi, M. (2025). Investigation of work-family conflict among employed women at Mobarakeh Steel Company (Master's thesis, Isfahan University of Technology, Isfahan, Iran). [In Persian]

Nazoktabar, & colleagues. (2013). Sociological explanation of modernization's impact on family structure. *Journal of Women's Cultural-Social Council and Family*, 16(62), 45-60 [In Persian].

Ogburn, W. F. (1934). *Social change with respect to culture and original nature*. Viking Press.

Parsons, T. (1951). *The social system*. Free Press.

Parsons, T., & Merton, R. K. (1949). Social structure and the development of the family. In *The family: Its structure and functions* (pp. 123–145). Houghton Mifflin.

Popenoe, D. (2020). *Disturbing the nest: Family change and decline in modern societies* (1st ed.). Routledge.

Popno, D. (2021). *Change and decline of the family in modern society*. Routledge.

Popno, M., & Di, L. (2020). Individualism and the future of the family: A cross-cultural analysis. *Journal of Family Research*, 33(2), 112–130. <https://doi.org/10.1080/10888691.2021.1904567>

Ritzer, G., & Goodman, D. J. (2014). *Modern sociological theory* (2nd ed., K. Mirzaei, Trans.) [In Persian]. Jame'ehshenasan Publications.

Roche, G. (2016). *Social change* (26th ed., M. Vathaghi, Trans.) Ney Publications.

Sarokhani, B. (2019). *Introduction to family sociology* (23rd ed.) Soroush Publications. [In Persian].

Savār, M., & Hamid, M., & Farhād, M., & Rezāei, S., & Kārām, A. (2022). Exploring the job satisfaction of ten female teachers in Tehran, Mahabad, and Piranshahr: A phenomenological study. Unpublished master's thesis, University of Tehran, Tehran, Iran. [In Persian].

Shokrbegi, A., & colleagues. (2015). Individualization of family in Iran: Structural and functional changes. *Journal of Women's Strategic Studies*, 18(69), 42-69 [In Persian].

Smelser, N. J. (1963). *Sociological theory and industrial society*. McGraw-Hill.

So, A. Y. (2007). *Social change and development: A review of modernization, dependency, and world-system theories* (M. Habibi Mazahri, Trans.)

Torres, C., Vallejo-Huanga, D., & Ramírez Ocaña, X. (2022). Quantitative evaluation of family

functions and changes in a postmodern context. *Heliyon*, 7(6), Article e07435. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2021.e07435>

Yazdani, A., & colleagues. (2019). Emerging family forms in Iran and their challenges. *Social Work Research Journal*, 2(6), 76-98 [In Persian].

Yezdani, M. (2017). Changing family roles and gender dynamics in urban Iran: A study of middle-class families. *Iranian Journal of Family Research*, 28(4), 45–63. [In Persian].